Autonomia, Lluita i Solidaritat

Núria Morelló, activista al Punt de Suport a les Persones Migrades

Juliol 2017 / Abril 2018

La meva vinculació amb la lluita migrant va començar l'any 2003, quan em trobava fent un treball de recerca d'antropologia a Lleida sobre el mercat de treball en l'agricultura. Històricament, l'agricultura de Lleida s'ha nodrit de mà d'obra migrant de diverses procedències, per les tasques de recol·lecció de la fruita dolça. Cada campanya de la fruita hi havia molta conflictivitat social caracteritzada per situacions de treball molt precàries amb

persones que treballaven amb i sense contracte, en situacions d’extrema vulnerabilitat i explotació. També hi havia casos de racisme quotidià, que havien cansat a la població magrebina i de l’Àfrica negra i que als anys anteriors havien desembocat en vagues i conflictes laborals. Durant aquest treball, vaig observar que s'havien anat substituint els treballadors rurals africans i del Magreb per persones de Llatinoamèrica i Europa de l'Est. Tot aquest procés anava acompanyat de discursos culturalistes i racistes sobre la mà d'obra ja que els empresaris

consideraven que la gent llatinoamericana i de Polònia o Romania eren més indicades pel treball i culturalment menys conflictives.

Posteriorment, em vaig connectar amb la lluita dels "sense papers" a Barcelona, els quals, després de les "tancades" de 2001, al 2005 van protagonitzar un altre cicle de tancaments a esglésies, per forçar diferents processos de regularització. Vaig seguir connectada amb la situació fins al 2009, quan vaig fer un treball d'investigació en el qual vaig recuperar el treball que havia fet fins

aquell moment, per veure què succeïa al camp de Lleida amb les poblacions treballadores del camp. En paral·lel amb l'interès més acadèmic, vaig començar a treballar políticament a espais més autònoms -el lloc d'on jo venia- per treballar el tema de la migració des d'un punt activista, vinculant-me directament amb la lluita contra els Centres d'Internament per a Estrangers (CIEs) a Barcelona amb el col·lectiu Te Kedas Donde Kieras (TKDK). Vam estar treballant molt dur contra els CIEs, inclús abans de la campanya Tanquem els CIEs, ja que havíem començat a fer

concentracions davant el CIE de Zona Franca, a reunir-nos amb les famílies, a fer denúncies públiques, etc. Aquesta lluita va anar creixent i s'hi van anar sumant més col·lectius.

A l'estiu del 2011, jo feia treball de camp d'antropologia pel doctorat. Estava a Lleida i la zona de les recol·leccions agrícoles fent entrevistes i observació etnogràfica. A mitjans de juny, un jove africà temporer va «morir» d'un atac de cor durant un registre policial i va destapar-se que un membre de la guàrdia urbana l'assetjava constantment, acusant-lo de camell,

quan ell era temporer i estava malalt del cor. A més, aquest guàrdia ho sabia i continuava assetjant-lo a l'alberg municipal, fins que un dia durant un registre policial, li va agafar un atac de cor. Els seus companys i la gent africana estaven indignadíssims, perquè entenien que l'havia matat la policia. Vam investigar i denunciar el cas i els abusos policials racistes que es vivien durant les campanyes agrícoles, Fèiem torns de vigilància per evitar els abusos de la policia amb la gent temporera que pernoctava als carrers. Amb persones migrades del Casc Antic,

temporers africans joves i activistes vam organitzar l'Assemblea Tot Color. Era l'any del 15M i es va crear un espai interessant de lluita, per denunciar els abusos que sofrien, la seva situació nòmada, sense drets, ni documentació, i com se'ls utilitzava durant les campanyes: sense allotjament garantit, i amb explotació i incertesa laboral constants. Se'ls feia servir com a reserves per si es necessitaven, però ni ajuntaments dels municipis fruiters, ni el de Lleida, ni empresaris, ni pagesos, ni policia, els volien al carrer. La política que s’aplicava, i s’aplica, era repressiva.

Després van tenir lloc més morts a dins del CIE de Zona Franca, com la de l'Idrissa Diallo[1] al 2012. Des del Te Kedas Donde Kieras, vam reivindicar els dos casos i vam denunciar-los públicament. Aquest fet ens va fer connectar la lluita contra els CIEs amb altres dimensions relacionades amb l'explotació laboral i l'exclusió de col·lectius de treballadors en situació d'irregularitat. Vam veure que era una mateix engranatge, on es connectava deportació i sistema d'explotació econòmica. Que

[1] Consulteu el documental disponible a http://catalanfilms.cat/es/producciones/idrissa-cronica-de-una-muerte-cualquiera

l'objectiu era mantenir a la gent disciplinada i disponible. Amb aquest col·lectiu també vam obrir el meló dels privilegis i del racisme interioritzat que tenim les euroblanques i els nostres col·lectius i vam intentar treballar-ho i fer autocrítica. Aquest curro intern em va fer aprendre molt i entendre les posicions de privilegis que tinc, algo que podria constatar i experimentar posteriorment marxant a Llatinoamèrica, i que em passa actualment.

Després d'això, vaig marxar a Colòmbia amb una beca de doctorat d’antropologia, cosa que em va

permetre mirar la migració des del punt de vista de les famílies i de les persones que es quedaven. Vaig anar a viure a zones rurals del Cauca i Nariño amb les famílies de les persones que havien estat reclutades per a l'agroindústria de la fruita a Lleida. Vaig poder veure la migració des d'una altra perspectiva: la de l’altra banda. És la de les remeses, els projectes de vida col·lectius i no només individuals, l'organització de les cures i el rol de les dones en origen, així com els imaginaris locals amb relació a emigrar a Europa, els desitjos d’ascens socials i millorar la vida i

els esquemes i pràctiques de dominació colonial que es reprodueixen durant els processos de reclutament de persones per anar a treballar a Europa. En tornar va ser quan va esclatar "la crisi dels refugiats" i em vaig ficar amb la gent del Punt de Suport. Sempre he estat en aquesta doble situació: amb un interès acadèmic i activista; connectada amb Lleida i Barcelona; intentant mirant des de diferents punts de vista.

Presentació: història recent i activitat

La idea inicial del Punt de Suport a les Persones Migrades era la de crear un espai de trobada entre persones activistes i persones refugiades. Quan va començar el "boom" de l'èxode sirià, vam tenir la necessitat de saber si es feia alguna cosa a Barcelona i intervenir en aquest aspecte. Des del 2015, el Punt ha anat canviant i ha tingut diferents èpoques. Vam començar a reunir-nos al Casc Antic de Barcelona. En aquest moment la idea era la de generar un espai informal on poder fer un intercanvi d'informació i establir un espai de solidaritat, enfocat cap a la llibertat

de moviment de les persones que anàvem coneixent.

La situació de Barcelona no va ser com el que va ocórrer a Grècia o Itàlia on, efectivament va haver-hi una arribada massiva de persones refugiades que es gestionava de diferents maneres: d'un mode paternalista, d'un mode repressiu i també solidàriament. Fa dos estius, la gran part de gent que era a Grècia per intervenir durant la crisi dels refugiats a nivell activista o solidari eren de l'Estat espanyol. Molts grecs del sector activista estaven fent un "break", ja que portaven la resta de l'any assumint l'acollida en espais

autònoms. Entre la varietat de gent arribada per ajudar, hi havia moltes persones simpatitzants de la lògica de les ONG, altres més happy flowers, gent cristiana, xarxes de solidaritat musulmana, gent molt canyera, gent molt desubicada i gent de batalla fent assessories jurídiques als camps. També, hi havia gent de militància anarquista i de col·lectius més radicals que volíem fer una política de confrontació contra el sistema de deportació i fronteres. La veritat és que l'estiu del 2016, posterior a la militzarització obligatòria dels camps i el desmantellament

d’Idomeni, era bastant caòtic, un “salvese quien pueda” i cada col·lectiu, projecte o ONG actuava a la seva parcel·la, tot estava super descoordinat. Jo vaig tornar bastant confosa, amb moltes ambigüitats i contradiccions, i bastant pessimista. Sense saber per on agafar-ho.

Algunes de les persones que integrem el Punt i que vam estar allí, érem de les que no estàvem d'acord amb la forma en com s'estava gestionant l'acollida a Grècia. Érem molt crítiques amb tot el que havia passat al poble d'Idomeni, amb la gestió paternalista o intervencionista de determinades

ONGs als camps. Per posar un exemple, enteníem que posar parquet als camps, entre altres demandes, era semblant a voler reformar les presons des de dins. D'aquesta manera no es feia front a la situació de bloqueig de les fronteres. Tanmateix, al veure la situació d'extrema precarietat també podíem pensar "bueno, aquesta gent serà aquí per molts anys, per la qual cosa és necessari organitzar tot això i que hi hagi unes condicions una mica dignes".

El problema, en realitat, era que acabaven essent llocs funcionals al paper que Europa havia donat a

Grècia, i amb això, amb el lloc que des de l'Estat s'ha donat a les ONG dins de la política neoliberal i intervencionista a països pobres; finalment acaben realitzant el treball que correspon a les institucions públiques i gestionant lo social. A més, aquest aspecte té a veure amb el rol que se li va donar a Grècia, i que es dona a tercers països, com a llocs on s'externalitza la frontera. Se'ls dona el rol de frontera de contenció.

En tornar de Grècia, vam sentir que no havíem fet res. Teníem una sensació d'impotència molt gran, i seguíem amb la intenció de fer

alguna cosa, però no sabíem què era el que podíem fer, o des d'on es podia fer. Les persones que vam confluir al Punt veníem d'espais més autònoms i d'autogestionaris, per la qual cosa no ens sentíem còmodes en organitzacions grans, de tall ciutadanista o centrades en "drets". En comparació amb aquestes organitzacions, que ja tenien preparada una infraestructura per acollir a les persones, nosaltres havíem d'actuar a un nivell més micro. El lloc de batalla el vèiem clar: paral·lelament a l'establiment de demandes cap a l'Estat, era necessari emprendre accions

directes respecte de les fronteres i la llibertat de moviment de les persones. Així, fèiem seguiment a diferents casos i els donàvem suport, però mai es va convertir en una cosa gran, ja que l'Estat Espanyol no ha sigut, en moltes ocasions, el seu principal destí.

Tot i que el Punt neix amb la idea de funcionar mitjançant vincles basats en l'horitzontalitat, en la pràctica, el grup ha tingut una composició dispar i molt euroblanca. Al principi hi havia poques persones refugiades participant i lluitant, però moltes activistes autòctones amb moltes ganes d'intervenir. El mateix em va

ocórrer en altes col·lectius anteriors, on intentàvem anar més enllà dels discursos dels drets i ens inspiràvem en idees anarquistes, amb la voluntat d'acabar amb les fronteres, les deportacions i els sistemes de desigualtat racial. Nosaltres vèiem que no acabàvem d'arribar als espais de les persones migrades en situació d'opressió, i que els debats i les accions es projectaven a un cercle petit, als nostres espais polítics.

La majoria érem i som euroblanques i idealistes, amb ganes de canviar una situació de la qual fèiem un diagnòstic molt clar. Per a això,

sento que potser buscàvem aquest "subjecte oprimit" per un sistema injust, amb el qual ens volem trobar per polititzar-nos juntes. Tanmateix, això no és sempre possible per a les persones que es troben en situacions jurídiques complexes, o que tenen altres formes de fer política. Hi ha sempre una relació de poder i desigualtat. Aquest és un punt que sí que han aconseguit altres col·lectius activistes, per exemple els de persones migrades que va mobilitzar-se durant els tancaments de fa 12 o 15 anys, o altres col·lectius que treballen el tema i que han fet un treball

d'acompanyament i seguiment jurídic, arribant a aconseguir contactes i formar xarxes que mobilitzen ràpidament a les persones. També, col·lectius més recents de persones racialitzades, migrades o sense drets que s'han polititzat i que són subjectes actius.

Amb el temps, el Punt va créixer i va pretendre també ser un espai d'acompanyament per a aquelles que arriben aquí i que comencen el procés de demanar asil, totes amb necessitats diferents. En aquest sentit, hem fet un protocol d'acompanyament per abarcar les àrees jurídica, d'habitatge, d'idioma i també pel que fa l'acompanyament

psicosocial, tot això a un nivell informal, basat en xarxes d'ajuda mútua i de gent que coneixem. Més que proporcionar únicament acompanyament en aquestes àrees, la idea bàsica del que fem és que acompanyem *a la persona*, sigui el que sigui el que necessiti. Ens guiem doncs pel seu dret a moure's lliurement i a decidir el seu projecte de vida sense que ningú l'hi estigui limitant. Aquesta aproximació ens diferenciaria d'altres col·lectius. Tot i això, som poca gent i aquesta és una responsabilitat que sembla gran. Per això hem intentat fer xarxa amb espais i col·lectius com Cuidando a Quien Cuida, Barri Obert,

o l'Espai de l'Immigrant, on també hi ha psicòlegs treballant.

Molta gent que s'apropa al Punt participa en més espais activistes, en la línia de la lluita contra les fronteres, com el No Border Camp que va tindre lloc l'estiu de 2016 a Thessaloniki. Recentment, s'han acostat a l'espai persones que durant aquest estiu van estar a llocs com el camp d'Idomeni o altres llocs de Grècia. Aquestes persones, quan tornen a la ciutat, veuen en el Punt una manera de seguir treballant aquests temes, compartir informació i ajudar-nos mútuament. Jo vaig estar a Grècia només un mes,

però conec a persones d’altres llocs, que van estar-s’hi més, muntant projectes molt interessants, com el projecte de cuina autogestionada d'Idomeni. L'experiència a Grècia és una cosa que et marca. Prens consciència que el problema es compon de diferents i disperses barricades, a través de les quals intentem moure'ns, aportant d'on podem, però sempre per mitjà de l'autogestió i l'autonomia.

Per altra banda, hem volgut també generar un espai d’autogestió per al col·lectiu, però també d’autoocupació ocasional per a les pròpies persones refugiades. Així hem fet algunes activitats a centres

socials okupats, dividint els beneficis de la barra i del menjar que es venia entre el col·lectiu i les persones que cuinaven. Aquest tipus d'activitats ens generaven diferents debats al col·lectiu: per una banda, el de fer ús d'espais okupats i autogestionats per benefici propi, però també entenem que se'ns presenten situacions molt urgents. Per l'altra, també ens sorgia la dificultat de com fer-ho sense caure en lògiques assistencialistes, perquè no estiguéssim facilitant que aquestes persones rebessin diners i després no s'impliquessin en les activitats del col·lectiu. Aquesta situació s'ha donat, per exemple,

amb joves sirians que viuen als voltant de Barcelona amb els que vam començar a fer aquest tipus d'activitats, i que desprès no han continuat al col·lectiu. A més de tot això, fem difusió de la situació de l'asil i les persones refugiades en les xerrades i debats on se'ns convida. El Punt és així, un col·lectiu que s'adapta a les necessitats de cada moment, sense abandonar els debat interns sobre el que fem i com ho fem.

Un tema que hem començat a treballar últimament, ha sigut el de participar en el que està passant a Catalunya amb les persones refugiades que ja són aquí, en la seva

estada en el “post” d’aquesta arribada. Al febrer del 2017, van contactar amb nosaltres un grup de persones dins del programa d’acollida estatal que estaven vivint a la Casa Bloc, un equipament per a l’acollida de persones refugiades propietat de la Generalitat que gestionen Accem, CEAR-CCAR i Creu Roja. Aquest grup de persones ja “intervingudes” per les ONGs es trobava a la fi de la primera fase del programa estatal d’acollida. Aquest té tres fases: la primera, que és la d’arribada i dura uns 6 mesos, on es viu en un centre d’acollida. La segona, en la que has d’iniciar l’autonomia. I la tercera, on es

preveu que la persona refugiada s'integri a la societat. Aquestes fases poden estar sotmeses a pròrrogues. El que ens hem trobat és que en aquest sistema hi ha una sèrie de problemàtiques.

A totes aquestes persones se'ls acabava la primera fase del programa estatal i es trobaven amb moltes dificultats derivades de mancances del programa, desemparades i amb perspectiva de quedar-se al carrer. En el moment en que la primera fase acaba, han de començar a buscar un lloguer amb els diners que els proporciona el programa; les mateixes ONGs els fan d'aval. Però amb el problema de

l’habitatge que hi ha ara mateix a Barcelona, els resulta impossible trobar un pis de lloguer a la ciutat. Quan ho parlen amb les ONGs, els aconsegueixen pisos fora de Barcelona i això els representa un problema, ja que moltes famílies tenen nens escolaritzats a la ciutat i traslladar-se els suposa haver de canviar d’escola en mig del curs escolar. Resulta tot molt caòtic. Buscant solucions, ningú semblava tenir-hi una resposta: les ONGs no els feien cas i quan parlaven amb l’Ajuntament els deien que les persones que treballen al Pla Barcelona Ciutat Refugi no els ho podien gestionar, si la problemàtica

no entra dins de certs programes concrets. La Generalitat, per la seva banda, vol fer el seu programa, però és un programa basat en la mentoria.

El que podem veure és que el sistema està molt descoordinat, i al centre del problema s'hi situa la Llei d'Estrangeria, que no permet cap flexibilitat perquè ho centralitza tot. Aquesta llei suposa que, quan arribes, has d'integrar-te a la societat. Per fer-ho et donen una "targeta vermella" que et deixa en un limbe jurídic, donant-te permís de residència però no de treball (fins al cap de sis mesos), i a més limitant la teva mobilitat, ja que no tens permís

per estar dins d’una comunitat autònoma diferent de la qual t’hagin assignat. Tot això dificulta molt buscar i trobar feina.

Les persones que ens van contactar de Casa Bloc eren molt crítiques amb aquesta gestió, ja que veien que el trànsit cap a l'autonomia, que el Govern els exigia, era impossible en aquestes condicions. A partir d'aquí, van començar a establir una demanda i nosaltres els vam ajudar a canalitzar-la políticament para exercir una pressió a escala institucional i d'aquestes organitzacions. La nostra resposta a tots aquests problemes que es

trobaven, va ser fer pressió convocant una roda de premsa. Vam voler aprofitar la recta final de la campanya Casa Nostra, Casa Vostra (CNCV), la setmana d'abans de la manifestació "Volem Acollir", en el moment en que el discurs de la solidaritat amb les persones refugiades estava més present, per senyalar aquesta dissonància. Volíem mostrar la realitat de les persones que ja eren refugiades a la ciutat i les dificultats que es trobaven per viure-hi.

Vam fer un primer comunicat, recollint les queixes de les persones que havien contactat amb nosaltres,

en el què criticàvem l'actuació de les ONGs i dels treballadors socials que treballen amb elles. A continuació ho vam remetre als coordinadors de la campanya CNCV, Stop Mare Mortum i altres entitats que participaven dins de la campanya perquè el signessin, però no vam rebre una bona resposta, sinó que els va molestar que presentéssim informacions crítiques que ells consideraven que no estaven contrastades. Va ser controvertit, perquè les mateixes ONGs que criticàvem participaven dins de la campanya CNCV. Després vam rectificar i vam fer un comunicat més "conciliador", fent les crítiques a

les deficiències del programa estatal d'asil, i eliminant altres aspectes per evitar un rebuig de les organitzacions a les que volíem adreçar-nos. Aquests dies van ser molt caòtics amb el treball de traducció i de concreció per entendre bé els cassos concrets i quina era la crítica que hi havia darrere. Van ser dies també molt bonics, perquè s'hi van implicar persones per exemple d'Ucraïna o Veneçuela, que venien d'un llocs polititzats, amb les idees clares i amb bona energia.

Es va fer una roda de premsa, preparant-ho bé per exposar els casos i posar sobre la taula com s'ho

farien les administracions per acollir més persones sol·licitants d'asil, si les poques persones que ja són aquí, quan acaben la primera fase, es troben desemparades, amb risc de quedar-se al carrer i veient-se forçades a tocar més portes i demanar ajuda. Vam assenyalar que hi havia un dèficit en la planificació. Després d'això, també hem participat en un grup de col·lectius que van sortir de la campanya CNCV. Aquests no es sentien còmodes amb la direcció adoptada per la coordinació, altres ja eren crítics des de l'inici amb la campanya. Aquest grup es va idear per coordinar accions per reclamar

els drets de persones migrades i refugiades. Es va valorar començar per la realització d'una assemblea de migrants i refugiades en la que pensar accions, malgrat que de la temàtica de refugiats tan sols la tractem nosaltres amb la gent de Casa Bloc. Aquesta assemblea, realitzada el 2 d'abril del 2017, va estar convocada per col·lectius amb trajectòria com Papers per Tothom i va prendre l'objectiu de fomentar la lluita de les persones migrades pels seus drets, molt semblant a la línia que havia portat aquest col·lectiu en el passat. Nosaltres, des del Punt de Suport, ens vam implicar molt en la preparació de l'assemblea, a la que

va venir gent de diferents països i territoris del voltant de Barcelona. D’aquesta primera assemblea, en va sortir el nom d’un espai de coordinació de varis col·lectius pels drets de les persones migrades, l’Assemblea 2A (pel 2 d’abril), d’on han sorgit mobilitzacions concretes, com una okupació momentània que es va fer en una seu de la Generalitat de Catalunya, no fa gaire, per reclamar aspectes en relació a l’accés a la nacionalitat de les persones que ja porten temps al territori. La particularitat de l'Assemblea 2A estava en el fet que, en contrast amb la campanya CNCV, aquesta era una assemblea de

persones migrades. Això calia dinamitzar-ho, i qui ho dinamitzava érem nosaltres, però era una assemblea que configurava a les persones migrades com a subjecte polític, el que era important per no caure en les dinàmiques assistencialistes.

Hem tingut dificultats en el procés, sobretot per a les que ens encarregàvem de dinamitzar. En una tarda, cada col·lectiu de persones migrades i refugiades havia d'explicar les seves demandes i entre totes generar una agenda d'accions. Nosaltres vam intentar gestionar el que estava passant, ocupant un paper d'organitzadores i

marcant els tempos, establint com havia de ser l'assemblea perquè fos operativa. Això no obstant, es va criticar la nostra forma per ser massa blanca i barcelonina, i jo ho entenc: un col·lectiu porta a aquests espais les seves pròpies maneres d'organitzar-se. Per exemple, els manters o les persones del Maresme, que tenien formes d'organització pròpies molt bones, estaven escoltant-nos perquè també tenen confiança en la plataforma que es va crear, sobretot quan hi ha col·lectius que els ajuden en l'àmbit d'informació jurídica o per mitjà d'acompanyaments. Llavors clar, una no se n'adona i ja està

organitzant-ho tot. Nosaltres vam recollir aquesta crítica se’ns va dir que ho havíem fet molt «tuobab», una paraula que s’usa a Àfrica per referir-se al que fan els blancs. Tampoc ens vam tornar a ficar en això que s'estava gestant, perquè vèiem que no estava prou madur, que era necessari treballar més.

D'aquest espai de coordinació, que es va reunir durant uns mesos, va sortir la tancada de desembre de 2017 que va ser coordinada només per uns col·lectius, i no va ser tan potent. Actualment (abril 2018) ens trobem fent assemblees per pensar com aglutinar les diferents demandes migrants i quines

accions podem fer. S'està treballant perquè hi hagi una nova articulació evitant personalismes. Hi ha persones molt implicades, que tenen llaços molt ben assentats des de fa molts anys amb diferents col·lectius, però que prenen les seves pròpies decisions i exerceixen rols de poder. Veient aquestes dinàmiques organitzatives, des del Punt de Suport ens va retirar d'aquesta coordinació.

No obstant això, hi ha la intenció de fer un treball més col·laboratiu per part d'altres organitzacions. Les demandes són diverses i cada col·lectiu té les seves formes de lluita, per la qual cosa també

s'estudien diferents formes d'acció. Podem fer una “tancada”, que és una mesura de pressió interessant, però que crema molt i per a la qual es necessita molta infraestructura. L'any 2001 o 2005 això va funcionar, perquè el que s'estava fent era visibilitzar una situació i generar una espècie de «paro» migrant per pressionar l'administració al voltant dels processos de regularització. Aquests tancaments sempre són recordats com un èxit, una conquesta de determinades demandes, per la qual cosa és una estratègia sempre disponible. Aquestes però, van sortir bé perquè hi havia un objectiu molt clar. Si hi

hagués una ara, en què ens focalitzaríem? No podem dir "'la situació és insostenible, ens tanquem demà!". Això ja ho sabem, però ningú ens seguirà. Perquè sigui efectiu és important adaptar-se a la situació actual, sostenir una demanda clara, així com assegurar que participarà molta gent i que es produiran mobilitzacions en altres punts, com va passar anteriorment.

Costa molt generar una consciència col·lectiva en un grup de gent que està molt atomitzada, justament pel caràcter dispers i divers de les seves experiències: hi ha algunes persones que estan en indocumentació, altres que porten

molts anys i que el seu problema actual està en la nacionalització, a nivell laboral, etc. Hi ha diversos fronts, i és difícil dir quina és l'estratègia per a cada front. Això fa que el moviment de demanda migrant li costi aflorar com a tal, perquè són molts fronts per coordinar i diferents formes polítiques en acció. De tota manera, seria increïble que tornés a haver-hi un període de tancaments en diferents localitats, amb diferents col·lectius, amb molta gent disposada a ser-hi donant un cop de mà, amb una infraestructura potent i acompanyat per premsa

alternativa que projecti l'acció a nivell social.

D'altra banda, i tornant a l'Assemblea 2A, aquesta va sorgir en aquell moment perquè s'estaven realitzant les mobilitzacions de suport cap a les persones refugiades a Catalunya. Aleshores el moment polític era molt receptiu davant el tema, el que permetia presentar de manera més efectiva les demandes migrants. Catalunya també és un país, en comparació a altres països d'Europa, on el gir xenòfob no s'ha donat de forma tan marcada. Però de cop i volta en uns mesos ha canviat tot, quedant invisible de nou pel procés de la construcció de la

República, l'independentisme i la repressió de l'Estat espanyol cap a la mobilització catalana. És molt greu el que està passant, però no per això hem de desconèixer que un terç de la població segueix en una situació d'explotació i d'opressió molt gran, tant a nivell polític com econòmic. És important que hi hagi col·lectius de persones afincades aquí donant suport, perquè així s'evita que el desgast propi de la mobilització sigui més gran.

La crisi dels refugiats

La crisi dels refugiats fa molts anys que existeix. Aquesta té la seva causa en la política del tancament

de fronteres, en l'exclusió de l'entrada al territori europeu de les persones que no son desitjables. Aquestes polítiques, que comencen amb l'espai Schengen i la construcció de les tanques de Ceuta i Melilla a la segona meitat dels anys 90, s'intensifiquen des de l'11 de setembre del 2001, quan s'intensifiquen les restriccions a les fronteres a partir de la seva externalització i la presència molt clara d'un discurs basat en l'alteritat, amb l'associació migrant-il·legal-terrorista. Aquesta última qüestió dificulta l'entrada de certs grups de persones a la UE, justificant la seva exclusió i el bloqueig de les fronteres

en base a una lògica de la seguretat. No només es tracta del tancament de les fronteres, sinó de tot un sistema de deportacions i, a nivell institucional una política migratòria racista i excloent.

Llavors penso que es parla de "la crisi dels refugiats" perquè la situació s'ha agreujat amb la guerra de Síria, i és aleshores quan es parla de l'èxode sirià. Aquesta és una situació que, no només es redueix a les persones síries a Grècia, una realitat molt mediàtica i espectacular amb les imatges dels bombardejos. També té lloc a tot l'Àfrica i l'entrada a Europa pel nord d'Àfrica, per exemple per les

fronteres de Ceuta i Melilla. El que podem veure és que en els darrers 15 anys s'han anat endurint totes les rutes migratòries, provocant que surtin més màfies que cobren més diners per unes rutes més difícils. Jo parlaria més aviat de polítiques migratòries racistes i excloents, la creació d'un lloc blindat i l'exclusió de la resta, amb diferents graus de fronteres, internes i externes, on diferents països juguen diferents funcions. Grècia i els països d'Europa de l'est són un exemple d'això, ja que la UE els ha donat el paper de "contenidors" o "coixins". En el cas d'Europa de l'Est el resultat ha estat desastrós, ja que no els

donen cap garantia, són molt racistes i dictatorials. Un exemple d'això és la resposta d'Hongria, que interna a les persones refugiades en camps de concentració.

La meva experiència a Grècia va ser de sorpresa, jo anava amb la idea del "refugiat vulnerable", el que fuig de la guerra; de les famílies amb nanos... i un cop vaig arribar-hi el que vaig veure va ser que es tracta de persones de molts països diferents. Els primeres que van arribar a la frontera de Grècia amb Macedònia quan es va tancar van ser d'Afganistan, Iran o el Marroc, no eren sirians. És en aquest moment on entren en joc les distincions

entre sol·licitants d'asil i migrants, una distinció que de vegades es torna volàtil, com la de les persones de l'Iraq, que "acabaven" la categoria d'asil a l'agost de 2016. Realment, quan a tota aquesta gent se'ls hi treu l'etiqueta de refugiats es converteixen en migrants en situació d'il·legalitat jurídica. En el fons, la migració i el refugi o l'asil estan connectats i no depenen tant de diferents situacions de necessitat, sinó dels interessos dels països europeus.

"La crisi dels refugiats" per a dones i homes

Quan penso en com aquesta situació afecta de manera diferent a homes i

a dones, barrejo coses que vaig veure a Grècia amb altres que he estudiat i analitzat durant investigacions que he fet. Si bé es diu que els primers estudis sobre els fenòmens migratoris parlaven de que era el subjecte masculí el que migrava als països del sud d'Europa per treballar a la indústria, més tard es parla de la *feminització de la migració*, i es comença a veure que aquest subjecte no és només masculí. Així no obstant, no és el mateix migrar sent home que sent dona, ni tampoc són les mateixes les condicions que permeten que una dona pugui sortir del seu país i migrar. Són també diferents les situacions entre, per

exemple, els països sud-americans i els del Magreb. En ocasions les característiques de les diferents migracions depenen de la demanda de mà d'obra en els països europeus.

En el cas de les persones refugiades, els homes ho tenen més fàcil per passar a Europa. Les dones, per contra, tenen menys llibertat de moviment. En això, la legislació també juga un paper important. Per exemple, quan ets una dona i vens aquí en un procés de reagrupament, el teu estatus jurídic depèn del teu marit, del permís de residencia i de treball que tindrà ell en tant que mantingui la seva feina. Tu com a

dona et tornes depenent en relació a aquest aspecte, no et dóna autonomia. Per tant, la llei d'estrangeria, té formes masclistes i androcèntriques i subordina a les dones.

Quan era a Grècia, aquesta facilitat de moviment masculina vaig veure que estava relacionada amb la propensió a fer contactes amb persones europees de les xarxes de solidaritat, que després els ajudaran a travessar les fronteres. Allí vaig conèixer a varies persones de l'Iraq i Síria que havien tingut un procés de politització molt ràpid, però real i intens: a 6 mesos de la seva estada s'havien tornat activistes i estaven

«a tope». Per això, convivien amb els activistes europeus i en ocasions desenvolupaven relacions amoroses amb activistes europees que després, en alguns casos, els ajudaven a creuar cap a la UE. El prototip seria el d'un noi de 20-30 anys, pare o el primer dels germans, que desprès reagrupa a la família. Vaig veure aquesta dinàmica de gènere amb molts cooperants en llocs com el campament No Borders[2], els camps dels refugiats o les *okupes* al barri d'Exarchia a Atenes.

[2] Col·lectiu format per psicòlegs dedicat a proveir suport a, entre altres persones, aquelles que han intervingut en camps per a persones refugiades.

Tot i que aquestos casos tenen lloc, hem d'anar en compte de no tornar allò anecdòtic en una generalització, ja que això pot tindre un efecte estigmatitzador i massa reduccionista. Aquestes dinàmiques no serien diferents a altres contextos en que persones joves es relacionen. Si bé aquestos casos tenen rols de gènere marcats, també s'han donat relacions de solidaritat entre dones per travessar fronteres, relacions basades en vincles afectius (no necessàriament relacions amoroses) que es donen entre dones, però també entre homes. I el que és més important, aquest comentari no ha de quedar-

se en una visió eurocèntrica de la solidaritat. La realitat és que la majoria de persones que travessen les fronteres ho fan sense l'ajuda de persones europees, amb els seus recursos i xarxes de solidaritat. No som imprescindibles.

Amb tot i això, és cert que les dones no tenen les mateixes oportunitats que els homes. En el mateix context, ens va resultar molt difícil apropar-nos a les dones perquè molt poques parlen l'anglès. Normalment, quan podíem establir contactes de solidaritat i d'informació ho fèiem amb l'ajuda de traductors, i aquests eren homes. Aquestes dinàmiques de gènere les experimentaven

també els homes activistes, als que els resultava molt difícil apropar-se a les dones. Si hi volien establir relacions properes no podien. Tot això ens parla de les estructures patriarcals que guien el comportament de la gent.

Tot així, cal dir que també es van crear espais de dones en campaments autogestionats com el d'Eko i relacions de solidaritat entre dones activistes i dones migrants que han perdurat. Evidentment, les dones tenen els seus propis espais dins les cultures patriarcals de països musulmans, i són espais forts, però no eren visibles als nostres ulls. Llavors, resultava molt

difícil entrar i parlar amb elles. A mi això em generava impotència, més sent una dona i veient-me travessada per les dinàmiques de gènere semblants, però amb priviliegis: parlant anglès i vista amb interès com a europea blanca en el mateix context. Em deia a mi mateixa: "i elles no poden com ells!". Al final estàvem ajudant i relacionant-nos més amb homes de 20 a 30 anys, i tothom es mereix aquesta ajuda però... què passa amb les dones? Hi ha molt poques dones que migren soles com els homes en aquest context, i les que ho fan són molt vulnerables i estan sotmeses a violència sexual a les fronteres. Una

estratègia que veia molt era la de viatjar en grup. Si es viatja en família sí que es mouen les dones, però llavors són allò vulnerable que el grup ha de protegir. El subjecte migrant masculí invisibilitza al femení.

El perfil de dones empoderades o més autònomes que viatjaven soles no el trobàvem gaire. Una excepció foren dos noies que vam conèixer a una nit de balls que es feia sovint a una plaça d'Exarchia. Elles ens van semblar diferents, van començar a ballar en un context predominantment masculí on les úniques dones que estàvem bevent

érem les blanques i europees. Elles fumaven i bevien.

Amb l'ajuda de dues germanes italianes, una d'ella casada amb una persona libanesa i que parlava l'àrab, els següents dies vam visitar-les a l'Hotel Oniria i vam poder generar un espai de dones i establir certa confiança. Les dues noies de la plaça eren dues germanes sirio-palestines que viatjaven juntes. Provinents d'una família de classe mitja, van fugir cap a Damasc, on vivien amb tota la família en un pis llogat fins que la situació va ser insostenible i van decidir anar a Europa. Portaven molt de temps endurides psicològicament pel viatge i quan

vam fer-los una entrevista per una petita publicació que preparàvem es va obrir la caixa de pandora: ens van explicar les agressions sexuals i un episodi molt dur de violació que havien patit a la frontera turca per part de la policia fronterera turca. Elles deien que dones soles com elles no n'hi havia, i elles dues sempre tractaven de viatjar en grup per fugir de les agressions sexuals i la violència.

Després d'explicar-ho es van desfer i els següents dies vam compartir varies estones amb elles en un grup de dones. Després de tornar hem mantingut el contacte per les xarxes socials. Tot i així, a mi no m'agrada

fer això, no és gaire responsable fer obrir la caixa de pandora a una persona en estat de trauma, havent de marxar al cap poc de temps i no fer-li seguiment. Després de veure tanta desigualtat, ens van venir ganes de quedar-nos i treballar només amb dones.

Quan es diu que les fronteres són violència masclista, és perquè la mateixa frontera té una frontera física, on hi ha violència sexual per part de diferents agents, però això també es fusiona amb el procés que tu portis des del teu lloc d'origen. Parlaríem de doble i triple discriminació.

La influència dels mitjans de comunicació

Encara que la producció de tantes imatges impactants de conflictes diferents provoca una mena d'efecte "fast food" que fa que després ni les recordem, crec que el que sí que és positiu és que s'ha visibilitzat el tema. Podem dir que a Catalunya i l'Estat Espanyol hi ha hagut molta sensiblització i la gent ha manifestat el seu rebuig a la situació. Un efecte d'això ha estat que a Grècia hi havien molts espanyols i catalans i un sentiment de solidaritat que és bo. Podíem veure històries de molta gent solidaria que viatjava sola i pel seu compte, com la d'un professor de

Córdoba que va aparèixer a Salònica i se'n va anar a treballar a un camp. Tota aquesta resposta ha tingut lloc perquè els mitjans de comunicació han parlat molt de la situació. Aquest focus para després perquè els mitjans busquen el morbo i la urgència de la notícia, què passa llavors? La situació a Grècia no ha canviat i ara sembla que ningú se'n recorda.

Mentre que aquest focus aquí ha generat un increment de la solidaritat, a altres països d'Europa ha generat l'efecte contrari i, com que han rebut molta gent, la gent s'ha tornat xenòfoba.

La solidaritat a Catalunya

Hi ha hagut experiències molt interessants de grups de professionals que han anat en bloc cap allà com ara els bombers o salvament marítim, que han anat a salvar gent al mar. Crec que la solidaritat espontània s'estructura quan cadascú s'acosta a les xarxes que coneix.

Una part d'aquesta solidaritat que arribava a Grècia estava desorganitzada, hi havia gent que no coneixia el rol que la situació implicava tenir, i certa preparació és necessària. A les Brigades

Internacionals de Solidaritat[3], per exemple, et donen certa formació del que et trobaràs al lloc on vas. Per altra banda, de solidaritat més anarquista i anti-fronteres n'hi ha , però és més minoritària. Amb aquests grups ens hi hem trobat de manera més informal. La meva impressió és que les persones de fora molestàvem una mica a les persones gregues que participaven d'espais més anarquistes. Costava trobar punts de trobada, perquè elles ja tenien una manera de funcionar molt compromesa però també molt

[3] Les Brigades internacionals de solidaritat/acompanyament tenen com a objectiu la denúncia de tota violació dels Drets Humans i el suport moral a les comunitats afectades per un conflicte. La persona voluntaria es desplaça al terreny amb l'objectiu de prendre consciència de la situació real i de fer pressió, com a comunitat internacional, damunt dels actors del conflicte.

estricta i territorial, amb els *seus* refugiats en les *seves* okupacions.

La solidaritat s'organitza en onades en funció dels cops mediàtics. Aquest hivern, per exemple, quan van córrer notícies de que les persones refugiades a Lesbos es trobaven en situacions de desemparament amb temperatures de -15ºC de seguida la gent es va mobilitzar per fer recollides de roba. Aquesta resposta ràpida, sense gaire reflexió, l'hem qüestionat després, quan hem trobat un moment per parlar-ho detingudament. Atenes està ple de magatzems amb roba i potser una resposta més intel·ligent

és organitzar aquest material, enlloc d'enviar més coses. Aquesta dinàmica la vaig viure també aquest estiu a Salònica. No s'aconseguia coordinar la repartició de les ajudes que arribaven de manera més o menys autogestionada, faltava que algú centralitzés tot aquest treball perquè no fossin de nou les grans ONGs les que s'encarreguessin d'això.

La solidaritat i les diferents experiències d'homes i dones

Pel que fa al treball diferenciat amb dones, aquesta és una tasca que s'ha de fer i no es fa. Normalment es

construeix la dona i els nens com vulnerables, víctimes de multitud d'opressions i incapaces d'organitzar-se. Això són actituds molt etnocèntriques per part nostra. Si no tens connexions amb els grups de dones no les coneixes.

En aquest sentit, a mi em va semblar molt positiva l'actuació que vaig veure de xarxes de solidaritat musulmana amb presència al Regne Unit, amb grans infraestructures, que enviaven coses concretes basades en el seu coneixement de les necessitats de les persones que estaven a Grècia. A Grècia es rebien coses com espècies, alimentació concreta, roba ampla i peces per a

senyores, com vels, també compreses... Aquest és un aspecte que no es tenia em compte quan es feien els enviaments des d'altres llocs. Per exemple, recordo que teníem excés de material escolar, quan no era el que es necessitava.

El mapa de la solidaritat a Catalunya

La Comissió Europea és la responsable de l'espai Schengen[4] i elabora les directrius en matèria de política migratòria i fronterera, directrius que després recullen els

[4] L'espai Schengen és un espai creat el 1995 per l'acord de Schengen per suprimir les fronteres comunes entre els estats integrants i establir controls comuns a les fronteres exteriors d'aquests països. En la pràctica, l'espai Schengen funciona en termes migratoris com un sol país. No s'ha de confondre l'espai Schengen amb la Unió Europea (UE), car hi ha països de la UE que no formen part de l'espai Schengen i hi ha altres països que estan integrats en l'espai Schengen i no pertanyen a la UE.

diferents estats per elaborar les seves pròpies lleis d'Estrangeria.

Per altra banda, la funció social que haurien de fer els estats es deriva al tercer sector. ONGs com APIP-ACAM, CEAR, Creu Roja o ACCEM són a les que l'Estat deriva la responsabilitat de gestionar, a canvi d'uns diners, la benvinguda i intervenció de les persones refugiades i migrades. La part institucional del mapa engloba també a institucions que no tenen les mateixes competències, com la Generalitat i l'Ajuntament.

L'Oriol Amorós, el Secretari de Migració de la Generalitat,

últimament està mirant cap als moviments socials i té una actitud més receptiva, d'escoltar. Des de la Generalitat són conscients de les mancances i limitacions del sistema d'asil actual, de que la qüestió social no funciona, i en són molt conscients. No saben com gestionar-ho. Si no, no ens escoltarien. Jo he sigut més pròxima a la manera de fer dels grups autònoms, que prefereixen no tenir aquest contacte amb les administracions, seguir per una altra via, però sí que entenc que hem de fer demandes i si cal, reunir-nos-hi. Fer pressió des del carrer i des dels col·lectius. De fet, ara des del

Punt estem preparant una reunió coordinada amb actors institucionals, ONGs i col·lectius per treballar en un full de ruta per millorar la situació, posant les demandes a sobre la taula.

L'Ajuntament de Barcelona, per la seva banda, amb el Pla Barcelona Ciutat Refugi, també està fent coses, però ens fa l'efecte que hi ha dificultats en coordinar-ho. Al final, els passa el mateix que a la resta de les institucions: el seu paper és delegar, com la resta de la societat neoliberal, a les xarxes i ONGs. Les seves estructures tenen una manera de funcionar que no s'adapta a la realitat a la qual s'han d'aplicar, sinó

a la seva pròpia lògica anterior, que és pròpia del Tercer Sector. La realitat, però, és que malgrat que s'intervingui i proporcioni serveis socials a les persones migrades i refugiades, el problema seguirà situat a l'àmbit de l'Estat Espanyol, perquè el problema és la Llei d'Estrangeria. Es tracta d'un problema jurídic. Aquesta descoordinació el que provoca és que la gent no pugui desenvolupar el seu projecte de vida.

Per una persona propera que curra a dins de la Generalitat podem saber que ara és un moment en el qual hi ha molta solidaritat amb el tema de les persones refugiades, les

institucions es molesten quan es fan públics els casos amb problemes i es qüestiona així la seva actuació en la matèria. Aquestes són les mesures de pressió que treballem. Tot i així, sembla que les institucions estan receptives amb els moviments, i això pot tenir a veure amb què hi ha governs d'esquerres. Si estigués l'equip de l'Ajuntament que presidia Xavier Trias (del partit Convergència i Unió), o el de o la Generalitat de fa 7-8 anys, amb la primera presidència de Artur Más, no ens escoltarien, segur.

Els grups autònoms els posaria al més lluny possible dels altres, perquè van per altra via. Les ONG

tenen relació amb els migrants com a intervinguts, però la gent que és intervinguda no es polititza. Papers per Tothom estem fa una política de la reivindicació de Drets. Nosaltres tenim un discurs més en la direcció de la subversió a les fronteres, però també fem acompanyaments i per tant també encaixem amb la defensa dels drets. A diferència de les ONGs, els acompanyaments del Punt no es limiten a acompanyar en el procés legal, sinó en el procés del que vol la persona, sigui legal o no.

Entenem que aquest acompanyament en el procés de demanda de les persones permet

una politització. Per exemple, en el cas de Casa Bloc, ens van demanar informació i després vam pensar en estratègies conjuntes per tirar-ho endavant. Quan vam fer la feina per a la roda de premsa, vam haver de fer diverses sessions per discutir quins serien els punts. Quan fas una denúncia et mous més enllà d'allò personal, ja que portes un problema al pla públic a través d'un discurs polític. Per la confluència d'experiències en aquesta demanda era necessari abordar diferents fronts d'exclusió, fer un esquema coherent d'exigències, amb informació contrastable, etc. Va ser

un treball polític i intercultural molt bonic.

A diferència d'això, les ONG no asseguren la polititzacció perquè estableixen relacions de beneficència. La beneficència apareix moltes vegades quan les persones es relacionen amb organitzacions. Pensen que tu els vas a resoldre alguna cosa, i nosaltres no podem resoldre-ho: el que necessitem és polititzar-ho perquè transcendeixi d'aquest espai. Això va ser el que vam voler fer amb la denúncia a Casa Bloc, que les persones fessin elles mateixes una acció política, més enllà de la por

que tenien. Nosaltres no podíem resoldre el que demanaven, però sí que podíem acompanyar-les en el procés de forma molt activa. Això, finalment, també és un exercici de relació vertical, perquè al final no érem nosaltres les que ens estàvem exposant. A elles els hi feia por, i no por a la repressió o la violència, por de vergonya, vergonya a l'exposició davant les altres persones de l'edifici que al·legaven haver estat deixades fora, tot i que elles les van convidar a formar part de la reivindicació.

Teníem claredat d'aquesta verticalitat, però no ho vam exposar

així perquè tampoc sabíem com fer-ho d'una altra manera. Són temes sensibles que és molt difícil deconstruir, perquè més enllà de les nostres intencions d'horitzontalitat partim de posicions de privilegi que són diferents, tot i que no ens han de paralitzar. Sempre hi haurà situacions de privilegi que puguem subvertir, ja sigui en donar un pas enrere, en no dirigir, o en no dir-li a les persones què és el que han de fer. Això, per exemple, a Grècia era molt més exagerat, havia certs rols que mai t'anaves a treure de sobre, portant-te a escollir, si continuar en això o no. Jo no em sentia còmoda en aquestes posicions

assistencialistes, no hi havia anat a això, sinó a la lluita, però no podia animar a lluitar, si jo no em quedaria per afrontar les conseqüències. Això em va fer fer un pas enrere. Al principi ens mou una cosa molt passional, però quan hi ets dius: - “val, què complex”.

Les persones que van participar d'això, també van aprofitar del que es va generar, no només des de l'exercici polític, sinó també de les xarxes de solidaritat que es van crear. Aquests suports permeten que es venci la por i la vergonya d'exposar una situació d'opressió.

Connexions i aliances

Encara que podríem dir que no hi ha hagut relació entre la lluita migrant i la lluita independentista, sí que s'ha generat un espai des de les bases que posa en discussió la construcció d'una República que consideri la migració. En el col·lectiu Observatori pels Per l'Autonomia i els Drets dels Pobles Indígenes (OAPDI), en el qual participo, vam fer una carta en què denunciàvem que, de la manera com s'està plantejant, el tracte que la nova República establiria amb la població migrant, seria igual que el que actualment existeix des de l'Estat espanyol. Això perquè la llei

de transitorietat, que és la llei que permet la desconnexió de l'Estat espanyol després del referèndum i la construcció d'un nou Estat, feia un “tallar i enganxar” de la llei d'estrangeria espanyola. Aquesta llei definia com a persona de nacionalitat catalana a aquelles que tenien nacionalitat espanyola, el que permetia tot un procés d'exclusió a la població migrant. Alguns partits polítics d'esquerra eren conscients d'això, però no van poder o voler posar-ho sobre la taula perquè van prioritzar la realització del referèndum. El "qui pot i qui no pot pertànyer a la col·lectivitat catalana" és un debat molt complex, amb

molta càrrega ideològica. En aquest sentit, una part dels moviments socials involucrats en això hem sentit la necessitat de muntar una estratègia per visibilitzar les demandes migrants en aquesta discussió. Al Poble-sec, per exemple, es va fer un esdeveniment que tocava aquest tema a nivell de moviments socials a Barcelona. Ara estem en un gran llimb on tot està aturat per la repressió, tot i que la maquinària capitalista continua sempre.

Respecte de la lluita anarquista, hi ha hagut poca vinculació amb la lluita migrant, justament perquè hi

ha molt poca consciència antiracista,i també poca consciència feminista. Els espais autònoms amb tot el seu bagatge històric, han estat molt blancs i masculins, quedant poc lloc per a realitzar propostes interseccionals, de barrejar demandes feministes amb demandes antiracistes. Però cal veure que hi ha diferents formes d'opressió en l'organització de la societat. Per exemple, fa anys vaig estar en una okupació en què hi havia molts activistes llatinomericans i que van començar a generar dins de l'anarquisme aquests espais de reflexió. Ells tenien els seus problemes jurídics,

però també s'estaven menjant el racisme en els espais polítics de Barcelona per ser "sudacas", van haver de demostrar que eren activistes, que havien sobreviscut a la repressió policial o a una crisi econòmica que ni tan sols deixava per menjar. Aquestes persones feien una crítica molt forta a la manca de treball antiracista a l'interior d'aquests moviments autònoms i okupes. Fins i tot, a dia d'avui té més benvinguda el discurs feminista que l'antiracista, perquè quan no és una prioritat per tu, costa molt repensar els privilegis.

El Punt podria haver jugat un paper estratègic de vinculació, però al final

aquest és un debat que planteja cap a on dirigir el col·lectiu. Volem acompanyar persones que estan en una situació d'opressió i generar demandes que ens permetin una lluita conjunta? O ens dediquem a fer un col·lectiu que treballi específicament el tema del racisme en els col·lectius blancs de classe mitjana o popular? Els dos eixos són acceptables, però el Punt treballa més en la primera línia. Així i tot, amb la gent de Llatinoamèrica es treballa molt al voltant d'aquests temes, potser per nexes lingüístics i codis històrics compartits. Per exemple, les noies de l'Espai t.i.c.t.a.c. ara estan fent tota una

crítica feminista decolonial. La lluita avança i hi ha molta gent que està en aquesta perspectiva, però quan ens movem a altres espais, ens adonem que no està gens generalitzat.

En aquest mapa hi situaria també un altre grup que recollís els espais quotidians d'ajuda mútua, espais polítics i autònoms en els quals jo em moc. Aquí estaria L'Espai de L'Immigrant, que seria un espai d'acompanyament; el Sindicat Popular de Venedors Ambulants, que treballa per la despenalització de la venda ambulant; Sindillar, un espai d'acompanyament i treball sindical on hi ha les treballadores de la llar; Papers per Tothom, que va

sortir als “tancaments” per reclamar aspectes concrets de la regularització; o el mateix el Punt de Suport a les persones migrades, que vol fer acompanyament i treballar l’ajuda mútua.

A més, a plataformes com Stop com Mare Mortum o CNCV els situaria prop de les iniciatives ciutadanes, perquè intenten fer un front comú que aglutini tot el mapa, però estan molt a prop de les institucions. L’Assemblea Nacional Catalana, per la seva banda, es troba molt propera a l’actual govern de la Generalitat.

Pel que fa a Stop Mare Mortum, crec que es tracta de persones molt

experimentades, tant en l'àmbit tècnic com teòric. No obstant això, la seva via de treball té una vessant més jurídica, ja que parlen de conceptes com l'entrada segura, miren cap a la Unió Europea i cap a negociar amb les institucions. No són tant de reivindicar al carrer transgredint. I per això últim entenc fer coses que subverteixin l'ordre, com okupacions de llocs públics o pintades. Aquests no eren partidaris d'això, sinó de construir un moviment ciutadà cívic. Tot i així penso que l'estratègia és vàlida, perquè si arribes a un gran nombre de gent les institucions et fan cas.

La campanya Casa Nostra, Casa Vostra

Tot i que vam anar a les primeres reunions de coordinació, el Punt de Suport no va participar a la campanya. Si que vam anar a la manifestació dins del bloc migrant, l'espai previ al que després va ser l'Assemblea 2 d'Abril. No vam continuar perquè no ens sentíem còmodes.

La campanya estava dirigida a persones catalanes i demanaven als Governs català i espanyol poder ser un país d'acollida. Després d'una de les assemblees, a les quals ens van convocar, vam poder observar que la

seva intenció era la de crear un moviment ciutadà amb la referència de les mobilitzacions en contra de la guerra d'Iraq, un moviment ampli que inclogués tots els sectors de la societat. Això vol dir un moviment on hi siguin les persones treballadores, els estudiants, els moviments socials, les estructures sindicals i els partits polítics d'esquerres. Tots aquests van anar a la manifestació del dia 19 de junt de 2016 amb el lema "Volem Acollir". La mobilització estava molt enfocada a la ciutadania, va ser una manifestació amb molta gent blanca i de classe mitja. Tenien la intenció de ser una plataforma que aglutinés

tots els col·lectius presents al territori.

L'aspecte problemàtic es que no es podia parlar de tot allò sense la presència i de les mateixes persones migrades o refugiades. Aquesta qüestió va portar a la generació d'un "bloc migrant" dins de la campanya, per tal que aquestes persones foren subjectes polítics i poguessin parlar per elles mateixes. En tot el treball previ que es va fer a la manifestació, els col·lectius més propers a les demandes de les persones migrants teníem dues sensacions contràries: per una banda, vam lluitar perquè el Bloc Migrant no quedés invisible, per altra però, teníem la sensació que la

manifestació s'aprofitava de la nostra presència, incorporant a les persones migrades, "les refugiades de la fam" i les "refugiades de la guerra" a dins, però després deixant-nos fora de la presa de decisions polítiques. Mostra d'això va ser la foto que les organitzadores es van fer amb el President Puigdemont, que ens va semblar fatal, perquè es tenia la sensació de no se'ns havia avisat i a més s'havia aconseguit una entrevista amb la Generalitat, ignorant que la campanya va ser un procés que involucrava a una multitud de gent. Al final, aquesta gent va quedar a l'ombra de les institucions.

Cal dir, però, que es tractava d'una mobilització ciutadana que demanava a les institucions que fessin una bona política d'acollida. Nosaltres, des del Bloc Migrant, els estem dient que això és complex, perquè hi ha molta descoordinació i l'arrel és la mala gestió i les polítiques racistes i colonials de la UE. Les persones que coordinaven la campanya volien fer moltes coses, però a l'hora de gestionar el treball previ amb les entitats no es va fer treball de base, es va mantenir i es va reproduir la jerarquia que existeix amb les institucions, amb unes formes personalistes i una sensació

que no es tenia en compte el treball local previ.

Llavors, el que va passar després de la roda de premsa que vam convocar des del Punt, i de tenir certa repercussió mediàtica, va ser que varis col·lectius migrants que porten una trajectòria llarga a Barcelona ens vam reunir en un nou espai, reunits pel descontentament i incomoditat amb el procés de la campanya CNCV. En aquest moment es va decidir muntar un espai apart, en el que estem col·lectius com Tanquem els CIE, Papers per Tothom o L'Espai de l'Immigrant, entre altres, i que desprès ha evolucionat fins el que és

ara l'Assemblea2A, on hem estat participant per organitzar accions. El plantejament des del qual partim és que ara mateix hi ha una mena de sensibilitat social amb tema de les persones refugiades. Pensem en aquest moment com una oportunitat per ara que la gent està disposada a escoltar, situar i visibilitzar el tema de la migració. Cada un dels espais que estan al Bloc representa un petit espai de reivindicació, amb demandes concretes i ben definides. El que trobo és que, si ens ajuntem totes, podem fer més pressió a les institucions. La nostra aliança és estratègica.

Tots els col·lectius anteriors crec que tenen un vincle amb Grècia, i és la reivindicació dels drets de les persones refugiades. Pel que fa als col·lectius amb presència a Grècia, a la Comunitat Eko la situaria prop de la manera d'actuar dels cooperants d'ONG. És una iniciativa que va sorgir d'una manera espontània al territori i va ser el "referent català" a Grècia. Ells van rebre certa ajuda de la Generalitat i estan molt vinculades a sectors indepes. Malgrat que no els conec molt per valorar la seva feina, sí que conec gent que va estar a Grècia, però que no va tornar molt contenta. Si bé els

han donat premis[5], hauríem de veure amb deteniment què és el que estaven fent i com. La solidaritat que van desencadenar va estar molt bé, sobretot des d'aquí, però una vegada allà podríem veure coses com que estaven rebent molts diners tan sols per treballar dins d'un camp, mentre que d'altres camps no tenien tants recursos. També, van haver-hi crítiques dels personalismes a dins i de les situacions còmodes en que estava la gent cooperant, en comparació de la tralla que els tocava viure a la gent de dins. Aquesta és un crítica extensible a

[5] La Fundació Alfons Comins va premiar a la comunitat EKO amb el Premi Internacional Alfons Comín, un reconeixement al projecte per ser "un referent de convivència, cooperació i solidaritat" al camp de persones refugiades de Vasilika.

molts altres projectes. Tot i això, crec que Eko té una part bona i interessant i on hi han participat persones molt vàlides. A mi va agradar molt l'escoleta autogestionada que van organitzar. Però també penso que l'essència d'aquesta intervenció va canviar quan es van desallotjar els camps d'Idomeni i es va començar a muntar el projecte com a part social d'un camp gestionat per militars. Al voltant d'aquesta pràctica jo crec que es pot reflexionar, ja que aquests camps són gestionats per la policia i no deixen entrar a qualsevol persona, i per tant també controlen

els límits del que pots i no pots fer dins del camp.

En una altra ocasió, durant aquest estiu ens vam apropar al camp de Kalahari, al voltant de Salònica, amb la intenció de repartir uns diaris que havia editat l'organització del campament No Border amb informació de l'esdeveniment i de la situació de les lluites polítiques de les persones refugiades a Grècia. Allà ens va rebre una dona d'un 40 i pocs, originària dels Estats Units que feia temps que estava en el camp i era respectada. També hi havia moltes persones solidàries provinents d'organitzacions

cristianes espanyoles. En aquell moment, ens van invitar a entrar al camp, però ens van prohibir portar els diaris, argumentant que sentir parlar de política no era bo per a les persones que estaven dins. Recentment, havien estat fent vagues de fam per protestar per la situació que vivien al camp i aquests cooperants pensaven que si es tornaven a polititzar i sortir al carrer acabarien frustrant-se, augmentant la tensió i empitjorant la seva situació, ja per si molt crítica Per això preferien que estiguessin tranquils i no es polititzessin. Aquesta actitud paternalista, que es justificava en el mateix bé de les

persones de les quals s'havien fet càrrec, es pot veure també com una manera d'enfortir les estructures que volem combatre, una mica així com "reformar la presó des de dins perquè sigui més agradable". D'aquesta manera es dóna el missatge que es quedaran més temps allà (quan en teoria són camps de trànsit fins que siguin distribuïts a altres països d'Europa), i pot ser que sigui així i que sigui necessari aquesta organització. Tot i així, si els policies que gestionen el camp et deixen entrar a un lloc com aquest, potser és perquè amb la teva ajuda no tenen problemes amb les persones que viuen dins, ja que no

s’encarreguen de res. Ells externalitzen i no cal que estigui present una ONG. Per una altra banda, tot això ens va fer pensar en el control que pot haver-hi en els camps, per exemple per part dels serveis d’intel·ligència, per controlar a la gent del DAESH que entra a Europa.

A banda d’Eko, a altres camps també hi ha hagut projectes interessants, com ràdios comunitàries. En qualsevol cas, el principal repte que tenen aquests projectes es treballar perquè la gent pugui autogestionar-se. En aquests contextos tan durs de vegades es difícil cuidar el teu entorn si no et cuides a tu mateixa.

Hi havia molts camps que no estaven cuidats i els els voluntaris no hi volien anar. També cal pensar en els camps com en estructures més enllà de la situació concreta de les persones que hi habiten. Moltes de les que estaven l'estiu passat a Grècia ara han arribat a Europa, però els camps continuen i les persones segueixin arribant i malvivint en ells.

Quan parlem de la situació a Grècia i als camps, em venen al cap debats interns i compartits que teníem algunes persones que havíem anat allà amb la idea de fer activisme polític, però que ens trobàvem desenvolupant tasques

humanitàries, com repartir menjar als camps. Veure'ns en aquesta dinàmica reforçava les posicions asimètriques fins i tot més, ja que les persones a les quals ajudàvem es ficaven més en la posició de víctima i nosaltres havíem de posar límits amb la mateixa gent. Era una gran contradicció que no era fàcil de resoldre: activisme i ajuda humanitària es barrejaven contínuament. Un exemple d'això va ser quan es va desallotjar una de les cases que es van okupar per donar habitatge a famílies refugiades durant el No Border Camp a Salònica. El mateix dia havíem planejat dins el nostre grup una

repartida de menjar en el camp de refugiades de Sinatek, però mig equip va ser detingut i no podia venir amb nosaltres. En aquest moment, em trobava dividida: jo volia anar a la manifestació a cridar amb les persones refugiades, no a repartir menjar. Aquesta sensació d'estar entre els dos costats es repetia en moltes ocasions.

Esta Producción Narrativa se profundizó entre los meses de marzo y agosto de 2018 a partir de encuentros de interpelación entre la persona activista y la investigadora. Forma parte del material producido en la investigación "Memorias de luchas por los derechos de las personas inmigradas en Barcelona", desarrollada en el marco del Doctorado en Persona y Sociedad en el Mundo Contemporáneo de la Universidad Autónoma de Barcelona, en el seno de los grupos de investigación Cartografías de la Solidaridad y Fractalidades en Investigación Crítica (FIC).